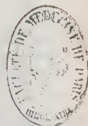
DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

11.

QUÆSTIO MEDICA,*

***QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS** manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ mensis Februarii, anno Domini M. DCC. LXXIII.*

M. CAROLO-JACOBO SAILLANT,
Doctore Medico, Præside.

An Actio sine spiritu?

ITA natura in opere est, ut ab agendo desinat tantùm, cum esse desinit: nam cum corpus nostrum in perpetuo quodam fluxu positum sit, conservari non potest, nisi continuâ succedentium sibi auxiliorum propagatione firmetur Hinc partes omnes sic inter se aptæ & connexæ sunt, ut sibi invicem congruant & nulla à communi utilitate recedat. Quod enim in civitate bene constitutâ contingit, penes quasdam imperii authoritas; aliæ velut adhibitæ comites & ministræ, quarum operâ partium principum beneficium latiùs extenditur; quædam tantum privatæ; omnes inter se omnium rerum societate conjunguntur. Cor, cerebrum & hepar principem locum tenent; Hepar sanguinem, hoc est materiam vitæ; cor vitam ipsam suppeditat; à cerebro omnis sensuum diversitas & motuum proficiscitur; ità sensus & motus conjuncti origine, necessitate pares, impendentes casus arcent & vitam tuentur adversus periculum præsens: neque enim potuisset vitari quod non sentiretur, frustra vero sentiri contingeret, quod immoto animante de linari non posset; at cum corpus non tantùm in offensiones externas incurrat, sed internis etiam injuriis obnoxium sit & in se habeat unde ægrotet, collectis superfluitatibus facile obrueretur, nisi ipso sensu acerbitatis & molestiæ ad deponendum onus excitaretur; unde crebra nervorum toto corpore pertinentium implicatio, ut proinde sensus omnis tam à cerebro sit, quam à corde omnis calor. Cum enim nulla pars vitâ fruens omnis caloris expers haberi possit, nulla etiam est quæ sibi sit origo caloris; caro quidem non sine calore est, sed quem ab arteriis acceperit; calorem arteriæ & spiritum in omnes corporis partes deducunt, sed beneficio cordis, non suo Cor vitæ fons & caloris velut domicilium. Ultimum moritur & primum vivit. Ad mortem illi satis est non moveri. Nisi excellenti sanitate fruatur, non bene valere putandum est. Cum enim aliæ partes mediocritate quadam caloris contentæ sint, cor frigidum est, si non ferveat. Neque vero privatim ægrotat; proprium illius vitium fit corporis morbus; & quidquid in eo sive ad exitium valet, sive ad vitam, corpus mox sentit universum. Quamvis autem aliis partibus ea quæ ad vitam necessaria sunt subministret, non tamen à se ipso sumit unde nutriatur, sed alimento alieno indiget. Sanguinem quidem pulmoni suppeditat, at quia solidiorem exigit, habet à venis. Ipsa quoque cordis conservatio non minùs pendet ab externi aeris præsidio, quam à corde salus aliarum partium. Aer vero non recens & ut haustus est in intimos cordis sensus ingeritur, sed convenienti priùs morâ, in pulmonum anfractibus deponit quod erat cordi nociturum, accomodaturque naturæ ut illius operi aptus sit & idoneus. Nihil enim statim prodest & quidquid immaturam utilitatem affert, in damnum vertitur.

* Auctore M. HAMON, anno 1659.

II.

PARTIUM corporis cognitio θεολογίας ἀκριβοῦς ἀρχή. Nisi inter se consentirent & mutuam sibi præstarent operam, non unum in unoquoque animanti corpus esset, sed multiplex actionum & affectionum necessaria societas, facit unum; partes enim quæ vel præcipuæ videri possunt, egent aliarum consortio; quo si privari contingat inutiles fiunt; nec sola igitur pars esse potest in agendo, nec sola in patiendo; nulla sibi tantum agit, ut nulla sibi patitur tantùm, sed communicatis invicem utilitatibus & damnis, infinita quædam oritur συμπαθεία: eodem enim omnes calore vivunt: eodem spiritus sentiunt & moventur; omnibus benè & malè valendi causæ communes. Alimenti in naturam transeuntis nulla pars vivit, antequam connectatur corpori. Nulla pars corporis vivit, postquam amputata est. Nulla suo munere fungitur, quæ cum reliquis non consentiat. Si vel minima pars desit, corpus non est integrum: non est sanum, si vel una ægra sit. Mira omnium copulatio, consentiens & conspirans omnium cognatio. Hoc tantùm dolorem infert corpori, quod solvit compagem partium: non dolent nisi unde dividuntur. Quò pars nobilior eò faciliùs aliarum dolore tangitur: in morbo totius, quæ non afficitur pejus ægrotat. Quod ægrum est in corpore, per aliud restituitur quod sanum est: undè nulla homini spes qui totus ægrotat. Nulla pars curatur sola. Ut oculo prospiciamus, capiti consulendum est; ut caput curetur, instituenda totius corporis curatio: in partis exiguæ levamentum membrorum sanguis funditur & privata plenitudo communi jacturâ venarum omnium emendatur. In mutuâ hac agendi patiendique communione natura vertitur. Etiam quæ ob diversitatem officiorum naturâ magis disjuncta videri poterant, arcto societatis vinculo conjunguntur. Aliquid nervorum subtili minutissimarum fibrarum contextu arteriis inest. Cordi cerebrum sicut reliquo corpori nervos largitur; cor cerebro arterias transmittit, quod firmissimum genus est societatis, quæ dandi accipiendique communi necessitate astringitur. Quædam verò partes ferè tantùm aliarum causâ videntur constitutæ, nulla tantùm in gratiam suî: ventriculus laborat universo corpori, & malè est illi cùm otiosus est, cessatione suâ (quæ mortem inferre potest si diuturna sit) prior ipse corrumpitur, nunquàm sibi utilior, quam cum aliis maxime prodest: aliis semper inutilis, cùm ipse non valet; alimentum enim sanum & utile aliis partibus præstare non potest, pars quæ ipsa ægra sit. Eadem partium ratio quarum usus communis totum corpus spectat: interjectæ vero carnes & quæ sibi magis vacant, confecto alienis impensis alimento fruuntur ad vitam: quod unicuique magis aptum assumitur; ut illi adhæreat, adhæret, ut elaboretur perfectius, elaboratur, ut totum toti respondeat, & perfecta similitudo quantum fieri potest, adjungatur: si quid naturam non induit, ne sit oneri, expellitur. In alimento enim vel utilissimo inest semper aliquid quod non est alimentum, nullumque quod omni ex parte nutriat τροφὴ οὐ τροφή Idcòque pars assumitur, pars relinquitur. Hoc opus quarumcumque partium omni alio opere carentium: sic partes nutriuntur & crescunt, sic adultis viribus corpus robustum confirmatur, ut jam generationi posset esse idoneum: quod etiam valet in plantis, quæ tum ferunt semen cum in suo genere perfectæ sunt.

III.

QUIDQUID nobilius in corpore, intus est; & quod magis præcipuum est, magis latet. Viscera naturæ providentia occultavit: spiritus in penetralibus fiunt; arteriæ venis subjiciuntur, minus securæ si eminerent: duplex illis membrana, ut vitalis spiritus qui facilè evanesceret, nisi firmiùs contineretur, operi suo servetur integer; motum cordis sequuntur prout fert natura originis & pulsationes edunt, quæ sine periculo non intermittuntur distinctis quidem sed paribus conjunctas intervallis; ut enim cor sine motu, ità & sine quiete esse non potest. Sanguis subtilissimus in omnes corporis partes arteriis ministrantibus deducitur, ut nulla sit quæ cordis beneficio careat, cujus præsentiam exhibent advecto spiritu: si desinat influere, qui antea influxerat non sufficiet: sustentandæ naturæ auxilium semper præsens requiritur: cum enim sanguini nullum insit principium motus, per se nullam vitæ partem tribuere potest animantibus, nisi aliundè perficiatur: neque verò ipse per se ad partes remotas appelleret, calore orbatus & spiritu: neque jam intrà partes ipsas conclusus ad vitam assumeretur, nisi fovente spiritu. Cum enim calore illo tam necessario & spiritu privatus est, quocumque pervaserit, præsens infert exitium & habet veneni vim. Quin partes ipsæ eodem destitutæ præsidio collabuntur & emarcescunt: tantum abest u

nutriantur & creſcant: nullum ergò ſine calore alimentum vel leviter immutari poteſt, nedùm perfici. Ut vel optimi cibi nobis utiles eſſe poſſint, intus concoquendi ſunt: quod abſque calore & ſpiritu fieri nullo pacto poteſt. Tùm enim magna eorum vis elucet præcipue, cum aliquid priori naturâ ſpoliandum eſt, ut aliam induat: quamobrem non ſolùm ventriculus ſuis ipſe arteriis conſtat, ſed vicinarum partium undequaque incumbentium, quarum nulla arteriis caret, ampliori calore fovetur: nec aliam ob cauſam lien ipſe quam plurimas pro ſui magnitudine arterias nactus eſt, niſi ut fæcem ſanguinis cujus receptaculum eſt, purgatis ſpiritu abundantiori ſordibus, in perfectius alimentum converteret. Undè merito vis hæc naturæ cenſeri poteſt, ſine quâ ne quidem natura fit. Spiritum enim hunc ſupplere nihil valet, & fruſtra quidvis aliud non deeſt, quando ipſe defuerit: ſi quid interdùm in corpore ſit calore illo potentiùs, ut ab eo proindè ſuperari non queat, id ægrum & morbi cauſa fiet, ſi non occurratur: ſanum enim tantùm quod à calore vincitur & intra naturæ ordinem retineri poteſt. Quò verò longius à corde receditur, calorem neceſſe eſt infirmiorem fieri, langueretque tandem niſi in cor ipſum advectus vim ſumeret in loco originis. Cùm enim venæ poſtquam arteriarum fines ultimaſque velut oras attigerint, communi aditu inter ſe pateant, hinc fit ut ſanguis illas fauces & anguſtias prætervectus, per venas itèrùm fluat, ſed lento motu & non præcipiti. Non carent venæ ſpiritu, ſed is infirmior & qui potentiori indigeat, ſufficit tamen ad aliquem motum, quo ſanguis privari non poteſt, niſi putreſcat.

IV.

NEC ſpiritus in corpore ſine calore eſt, nec calor ſine ſpiritu: ſed cum non uno genere actionum vita noſtra contineri poſſit, ideò ſpiritus multiplex. Qui ſenſum & motum impertit, in eas corporis partes defertur quas ſentire & moveri oportuit. Non enim omnium eſt ſenſus. Quaſdam tantùm ad firmamentum aliarum & ſecuritatem conſtituiſſe videtur natura, quæ ſæpiùs collectis humoribus implentur, quò nihil redundet in aliis; nihil hæ ſentiunt, ſed impotentiâ ſui: oſſa firmitate non ſentiunt. Cùm enim tanquàm fundamentum ſubjiciantur corpori, ejuſque molem ſuſtineant, non ſentire, pars illis eſt ſanitatis. Impertiendi ſpiritus non eadem menſura aut quæ moli partium reſpondeat, ſed inſtituto naturæ. Non magnus nervus tribuitur interdùm majoribus muſculis, cùm oculi valde exigui multorum ſpirituum luce ſplendeſcant. Vehementiorum frequentiorùmque motionum neceſſitas majores nervos & copioſiorem ſpiritum obtinuit: omnis motus qui ab eo non profectus ſit, morbus eſt qui plus habeat periculi quo vehementior ſit. Ocul s hic ſpiritus explorari non poteſt, ἀψοφον γὰρ ὄψει ϗ ψαύσει. Nec ſentitur, cum omnem ipſe ſenſum in corpore perficia ; ità per nervos defertur ut patentiores ductus non requirat, quia ſubtilitati tantæ nihil clauditur. Si quid tamen alienum interponatur quod penetrari omninò non queat, in valentioribus quoque membris labefactabitur motus: ſentire enim quam moveri faciliùs & motus abundantiorem ſpiritum deſiderat. Si verò ſpiritui nullus pateat aditus, etiam ſenſus amittitur. Spiritus valentiores ſervantur cerebro actionibuſque perfectiorum ſenſuum, qui proùt varii ſunt diverſiſque conſtant organis, idem ſpiritus m gnæ quidem ſed convenientiſſimæ diſſimilitudinis artifex, diſtantiſſimas edit actiones: quidquid verò in ſpiritu ſplendidius non exit in ſenſum, ſed intùs memoriæ & rationi inſervit, cujus vim in corpore mòdumque omnem ut & alias naturæ latebras qui ſe omninò percepiſſe credit non ſatis intelligere videtur quanta ſit Dei creantis ſapientia, aut quanta dubitantis hominis infirmitas. Quamvis autem ſtare ſpiritus non poſſit, omni tamen violento motu & alieno offenditur. Hinc cerebri quies ſapientiæ idonea, cum naturalis ille ſed incognitus pulcherrimarum motionum ordo, nec calore nimio impellitur, nec frigore retardatur, nec humoris abundantiâ ſiſtitur & velut in luto hæret, nec obſcuratur vaporum fumo & caligine, aut nimiâ externarum ſpecierum efficaciâ avocatur.

V.

UNIUSCUJUSQUE motûs in corpore unum tantùm principuum eſt: hinc cum omnes etiam animantes aliquam partem duplicem habeant, nulla eſt cui cor geminum ſit aut duplex caput. Utrinàm tribuendus ſit principatus inanis quæſtio eſt: cor aliarum partium miniſtrum magis quàm regem dixerim. Sola in corpore dominatur utilitas. Nec cor cerebro ſubjicitur, nec cerebrum cordi: aut, quod verius, ſibi invicem ſubjiciuntur & utrumque pendet ab alterò, licet in ſuâ cujuſque provinciâ vis abſoluta ſit: ineſt tamen cordi majus

momentum ad vitam : eadem ſpirituum ratio quorum ſunt certi definitique limites. Omnes tamen ad generationem concurrunt, quorum in hoc opere præcipua laus eſt. Actio hæc non animæ ſibi paranti domicilium, ſed ſpiritui generanti tribuenda eſt : qui non minùs magni operis initium, primoſque exortus quam progreſſum & finem ſibi vindicat. Ut enim ſine ſpiritu conſervari non poteſt, ſic neque formari. His rudimentis naturæ & velut incunabulis, omnis conſequentium ætatum valetudo connectitur, neque enim emendari principia poſſunt, ut quod ad ſanitatem ſpectat, corpus quodam modò hic eſſe incipiat, quidquid poſteà futurum eſt : aer verò, poſtquàm in lucem editum eſt, non parce aut per alienas ingeritur arterias, ſed abundantior & velut ex fonte, cor recreaturus intromittitur, incipitque aperta jàm & non ceſſatura reſpiratio :. ſic ſpiritus omnes vitæ partes complectitur, actionum omnium author & velut princeps, vitæ initium & finis. Mentitur quidem ſpiritum flatus, ſed facilè disjunguntur. Spiritus origo virium, flatus cauſam in ſe doloris continet. Non creſcit pars dùm intumeſcit, ſed proprior morbo eſt, οὐκ αὐξήματος ἀλλ' οἰδήματος. At quantacumque ſit copia ſpirituum, ab iis impletur membrum non attollitur : flatus ſeparare poteſt quæ conjuncta ſunt, ſpiritus partes etiam naturâ disjunctas inter ſe conjungit, mutuæ ſocietatis vinculum, fons & origo συμπαθείας. Nullâ re magis impediuntur ſpiritus quam plenitudine ; cùm enim humorum copia ſpatium omne impleverit, penuriâ loci excluduntur, ſed damno ſanguinis, qui cum ſolus eſt vitium concipit, naturæ non ampliùs ſubſidium, ſed onus atque pernicies. Motu excitantur, ocio torpeſcunt, immodico labore exhauriuntur quem gravitas ſequitur totius corporis : quandiù enim ab iis ſuſtinetur, nulla infirmatur laſſitudine, cum ſibi relinquitur, onus ſuum ſentit, quod ferre non poteſt. Niſi tamen adſit morbus, hæc ipſa laſſitudo ſomnum conciliat, ſpiritui reparando imprimis idoneum. Illius conſervationi nihil opportunâ quiete utiliùs : fruſtrà verò quieſcunt membra, non ſedato animi impetu variiſque perturbationibus, quibus omnis ſpirituum harmonia evertitur. Præter quietem corporis neceſſe eſt, ἔσω ἡσυχίην ἔχειν, luctu & mœrore contrahuntur, diffunduntur gaudio, ſed immodicâ voluptate tota eorum vis ſolvitur : nocet illis quidquid nimiùm eſt aut alienum à naturâ corporis. Vitam calor & ſpiritus conſtituunt, vires utriuſque abundantia & perfectio : quandiù valent, incorrupta ſanitas eſt. Si damnum patiantur, labefactantur vires, quarum remiſſio patefacit aditum omnibus morbis. Corde enim optimè conſtituto, ſi caloris robur inſit & vigeat ſpiritus, fieri non poteſt ut moriatur animal, nec rurſus fieri poteſt ut vivat, ſi omninò violentur. Deniquè cum accenduntur ſpiritus febris eſt : cum inficiuntur, peſtis : cùm diſſipantur, ſyncope, cùm intercipiuntur, παραλύσεις ἀποπληξίαι : cùm imminuuntur, languor animi & corporis : cùm extinguuntur, interitus. In actionum infirmitate via quædam ad mortem ſternitur, ſed omni actione privari, ipſa mors eſt.

Non ergò actio ſine ſpiritu.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus-Jacobus SAILLANT, *actus Præſes.*

M. Jacobus-Franciſcus DE VILLIERS, *Antiquus Regis Exercituum Medicus in Germaniâ, Regiæ Scholæ Veterenariæ Medicus.*

M. Guido-Andreas GARNIER, *in Inſulis Gadalupiâ & aliis adjacentibus Conſiliarius Regis Medicus Primarius, nec-non in iiſdem Pharmacopæorum & Noſocomiorum Inſpector.*

M. Theobaldus NIZON.

M. Eduardus-Franciſcus-Maria BOSQUILLON.

M. Laurentius FERRET.

M. Carolus-Ludovicus VARNIER.

M. Ludovicus-Carolus-Henricus MACQUART.

M. Joannes-Jacobus BELLETESTE, *Antiquus Facultatis Decanus.*

Proponebat Pariſiis CLAUDIUS-FRANCISCUS DUCHANOY, Sequanus Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1773. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Typographi. 1773.